

การศึกษาแนวทางการพัฒนาโรงเรียนสุขภาวะ

Guideline Study to Develop Healthy School

เกรียงวูฐ นิละคุปต์¹ ประภาช วิวรรณมงคล²

Kriangwut Nilacupt¹ Prapach Wiwattamongkol²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาโรงเรียนสุขภาวะ 2) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนสุขภาวะ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ โรงเรียนสังกัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดราชบุรีและจังหวัดนครปฐมจำนวน 34 โรงเรียนรวมผู้บริหารและครูผู้สอนจำนวน 352 คน ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ จิตศึกษา การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ และการอภิปรายอย่างสร้างสรรค์ การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า

1. ความต้องการในการพัฒนาโรงเรียนสุขภาวะประกอบด้วย 1) ด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือนวัตกรรม 2) ด้านการสร้างเครือข่ายในการทำงาน ระหว่างโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษา และมหาวิทยาลัย 3) ด้านงบประมาณ 4) ด้านสื่อการสอนและคู่มือ และ 5) ด้านการดำเนินการอย่างเป็นระบบตามรูปแบบ PDCA

2. แนวทางในการพัฒนาโรงเรียนสุขภาวะ ประกอบด้วย 1) สนับสนุนงบประมาณและวางแผนดำเนินการ 2) สร้างความรู้และความเข้าใจ 3) สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ 4) นำเทคโนโลยีมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ 5) กำกับติดตาม 6) เสริมแรงและสร้างขวัญกำลังใจและ 7) สะท้อนความคิด

คำสำคัญ : โรงเรียนสุขภาวะ, สุขภาวะ, พัฒนาโรงเรียนสุขภาวะ

Abstract

The purposes of this study were 1) to study need that develop the healthy school, 2) to study guideline to develop the healthy school. The samples were 33 schools from office of the basic education in Ratchaburi and Nakhonpathom with 352 administrators and teachers. They were selected by using purposive sampling. The research instruments were Psychology, Problem Based Learning, Professional Learning Community and Creative Discussion. The Content analysis is was used to analyze data. The findings indicated that

1. The need that develop the healthy school consisted of 1) to inform knowledge about the innovation 2) to create working network with school, education section and university 3) to support budget 4) to learn about media and manual and 5) to approach system with PDCA.

¹ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง อ.จอมบึง จ.ราชบุรี E-mail : ko_ko_j@hotmail.com

² มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง อ.จอมบึง จ.ราชบุรี E-mail : pachton@gmail.com

¹MubanChom Bung Rajahat University ChomBungRatchaburi E-mail : ko_ko_j@hotmail.com

²MubanChom Bung Rajahat University ChomBungRatchaburi E-mail : pachton@gmail.com

2. The guideline to develop the healthy school consisted of 1) budget support and planning 2) knowledge and understanding 3) Professional Learning Community 4) technology support 5) mentoring 6) reinforce and morale 7) reflection

Keyword : Healthy School, Healthy, Develop Healthy School

บทนำ(Introduction)

การจัดการเรียนรู้ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีวิวัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงอยู่เป็นระยะ ซึ่ง ณ ปัจจุบัน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่2) พ.ศ.2545และ(ฉบับที่3) พ.ศ.2553 มี 9 หมวด 78 มาตรา ได้บัญญัติสาระที่เกี่ยวกับการศึกษาที่สำคัญเพื่อเป็นกลไก และตัวขับเคลื่อนทางการศึกษา หมวดที่ 4 มาตรา 22การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มาตรา 23การจัดการศึกษา ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา มาตรา 24การใช้โรงเรียนเป็นฐานการเรียนรู้ จัดสภาพแวดล้อมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มาตรา 26ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียนความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียนการร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา (National Education Act, 1999:pp.6-8)ระบุว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ได้จัดดำเนินการให้สอดคล้องกับผู้เรียน ความแตกต่างระหว่างบุคคลความสามารถทางปัญญาวิธีการเรียนรู้โดยบูรณาการคุณธรรมค่านิยมอันพึงประสงค์ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง ได้พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ศึกษาค้นคว้า ทดลองและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามความถนัดความสนใจด้วยวิธีการกระบวนการและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงทั้งในและนอกห้องเรียนมีการวัดผล ประเมินผลตามสภาพจริง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามมาตรฐานหลักสูตรที่กำหนด

แนวคิดโรงเรียนสุขภาวะเป็นแนวคิดที่มุ่งกระทำเป้าหมายการศึกษาไทยเป็นไปตามพระราชบัญญัติ และมีความเป็นมาตรฐานสากล ซึ่งองค์ประกอบของโรงเรียนสุขภาวะมี 5 องค์ประกอบคือ (1) ผู้เรียนเป็นสุข (2) โรงเรียนเป็นสุข (3) สภาพแวดล้อมเป็นสุข (4) ครอบครัวเป็นสุข และ (5) ชุมชนเป็นสุข ทั้ง 5 องค์ประกอบมีความเกี่ยวเนื่องและส่งผล ต่อกัน กล่าวคือ โรงเรียนสุขภาวะนั้นต้องมีเป้าหมายเพื่อสร้างเสริมให้ "ผู้เรียนเป็นสุข" โดยการปรับสภาพ ลดปัจจัย เสี่ยง จัดโครงสร้างและระบบต่างๆ ให้โรงเรียน สภาพแวดล้อม ครอบครัว และชุมชนเป็นพื้นที่ปลอดภัย และส่งเสริมสุขภาวะของผู้เรียนทั้งด้านกาย ใจ สังคม และปัญญา (Erawan, 2015)ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาโรงเรียนสุขภาวะ ประกอบด้วย จิตศึกษา การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning PBL) และชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional Learning Community PLC)

มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงมีความร่วมมือระหว่างครูสภา สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) มูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา (IRES) และมหาวิทยาลัยราชภัฏ 10 แห่งทั่วประเทศมีเป้าหมายพัฒนาหลักสูตรผลิตครูและระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพโดยใช้โรงเรียนที่มีกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสุขภาวะเป็นฐาน สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและคอมพิวเตอร์การศึกษาเป็นสาขาวิชาที่เข้า

ร่วมโครงการเพื่อใช้เป็นหลักสูตรนำร่อง หนึ่งในชีวิตของโครงการกำหนดให้มหาวิทยาลัยราชภัฏที่เข้าร่วมต้องพัฒนาสถานศึกษาที่เป็นเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้มีระบบการศึกษาที่สอดคล้องกับแนวคิดโรงเรียนสุขภาวะ และพัฒนาบทบาทครูที่เลี้ยงให้พร้อมในการเป็นสถานศึกษาร่วมผลิตครู เพื่อให้การดำเนินงานเกิดความลุล่วงตามเป้าหมายจึงจำเป็นต้องศึกษาแนวทางการพัฒนาโรงเรียนสุขภาวะเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการต่อไป เนื่องจากโรงเรียนสุขภาวะในเขตจังหวัดราชบุรียังมีจำนวนไม่เพียงพอต่อการให้นักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objectives)

1. เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาโรงเรียนสุขภาวะ
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนสุขภาวะ

ขอบเขตของการวิจัย (Scope of research)

1. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดราชบุรีและจังหวัดนครปฐมจำนวนทั้งหมด 352 คน ที่ได้มาจากวิธีการเลือกแบบเจาะจงของโรงเรียนสังกัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดราชบุรี และจังหวัดนครปฐมที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ

2. ขอบเขตด้านเนื้อหามุ่งศึกษาแนวทางในการบริการด้านวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยแบ่งเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ตัวแปรต้นคือ 1) สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ และ 2) ความต้องการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้

2.2 ตัวแปรตามคือแนวทางการพัฒนาโรงเรียนสุขภาวะ

วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology)

การดำเนินการวิจัยมีองค์ประกอบในการดำเนินงานดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีทั้งหมด 4 ประเภท ประกอบด้วย

1. จิตศึกษา คือ กระบวนการประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ คือ การใช้จิตวิทยาคำนวณ สร้างชุมชนและวิถีชุมชน และ การจัดการผ่านกิจกรรมจิตศึกษา ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 การใช้จิตวิทยาเชิงบวก คือ การบ่มเพาะผู้เรียนให้มีคุณค่าที่ตีงาม โดยการที่ครูปฏิบัติกับนักเรียนอย่างมนุษย์ที่มีคุณค่า ซึ่งจำแนกได้เป็นสองแบบคือ แบบที่ครูควรลด ได้แก่ การเปรียบเทียบ การประจาน การตะวาด ใช้ความรุนแรง ชี้อโทษ หลอกให้กลัว และการลดคุณค่า ส่วนอีกแบบหนึ่งคือแบบที่ครูควรเพิ่ม ได้แก่ การกล่าวชม การขอบคุณ การเสริมแรง การสร้างภาพพจน์ด้านบวก(Chaiyabang,2011)

1.2 การสร้างชุมชนและวิถีชุมชนการสร้างชุมชนให้สะอาด ร่มรื่น สวยงาม ปลอดภัย จะทำให้ผู้น้อยอยู่ในบรรยากาศที่เกื้อหนุนเมล็ดพันธ์ที่ดีในจิตใจ ส่วนความเป็นกัลยาณมิตรที่ดีของครูก็จะทำให้นักเรียนรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย สัมพันธภาพของคนในชุมชนมีผลต่อบรรยากาศในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ดังนั้นการปฏิบัติในวิถีโรงเรียนจะต้องทำอย่างมีความหมาย มีเหตุผลและคงเส้นคงวา ในขณะเดียวกันโรงเรียนยังต้องตระหนักอยู่เสมอว่าผู้ปกครองทุกคนมีส่วนเกื้อกูลต่อความก้าวหน้าของนักเรียน การสร้างความเข้าใจอย่าง

ต่อเนื่องด้วยวิธีการที่หลากหลายจะช่วยให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญต่อการพัฒนาในเชิงจิตวิญญาณ เมื่อผู้ปกครองได้เรียนรู้วิถีชุมชนจากบทเรียนที่เกิดขึ้นจริงภายในโรงเรียน ผู้ปกครองก็จะนำกลับไปสู่ชุมชนจริงของตน (Chaiyabang, 2011)

1.3 การจัดการกระทำผ่านกิจกรรมจิตศึกษา

ในการจัดกิจกรรมจิตศึกษา ปกติแล้วจะใช้เวลาประมาณ 20 นาที จัดในช่วงเช้าก่อนที่จะเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับคลื่นสมอง ปรับอารมณ์ของนักเรียน ให้นักเรียนมีสติ มีสมาธิ และพร้อมที่จะเรียนรู้ตัวอย่างกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมกำกับสติที่ไม่ใช่การนั่งสมาธิ การทำเบรณิยมฝึกการทำงานของสมองสองซีกการทำงานโยคะเพื่อ ปรับสมดุลร่างกาย ซึ่งขณะทำกิจกรรมก็เปิดเสียงดนตรีที่มีลักษณะของคลื่นความถี่ต่ำ เพื่อเหนี่ยวนำคลื่นสมองของนักเรียนให้มีความถี่ต่ำลงกิจกรรมขอขอบคุณมอบความรักความปรารถนาดี (Chaiyabang, 2011)

2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน(Problem Based Learning PBL) เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนทั้งหมด 3 ขั้นตอน(Chaiyabang, 2011)

2.1 ชง

2.2 เชื่อม

2.3 ใช้ขยายความ

3. ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) คือ การรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษา บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร สู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ และความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชน

4. การอภิปรายอย่างสร้างสรรค์ (Creative Discussion) เป็นการมุ่งเน้นเพื่อการหาทางออกร่วมกันเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ผู้พูดมีเจตนาที่จะเสนอความคิดโดยไม่ยึดติดว่าจะต้องเป็นทางออกที่ถูกหรือดีกว่าคนอื่น ๆ แต่ละคนก็มีโอกาสเสนอความคิดเห็นของตนเองและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ๆ จึงสามารถช่วยกันหาทางออกที่เหมาะสมได้(Wongpiromsan, 2014)

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือได้มาจากความร่วมมือระหว่างคณาจารย์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) มูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา (IRES) และมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิร 10 แห่งทั่วประเทศรวมถึงการวิเคราะห์สาระที่นำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดที่สรุปจากประเด็นการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา วารสาร หนังสือพิมพ์ รายงานการประชุมสัมมนา รายงานการวิจัยทั้งในและต่างประเทศ ทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ เว็บไซต์ สรุปเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย จิตศึกษา การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning PBL) ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional Learning Community PLC) และการอภิปรายอย่างสร้างสรรค์ (Creative Discussion) นำเครื่องมือทดสอบคุณภาพ กับโรงเรียนทดสอบ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้การอภิปรายอย่างสร้างสรรค์(Creative Discussion) ของกลุ่มผู้บริหาร และครูผู้สอนจากโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดราชบุรี และจังหวัดนครปฐม

หลังจากผู้บริหาร และครูผู้สอนจากโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายได้รับประสบการณ์จากการอบรมเชิงปฏิบัติการ และนำผลการอบรมไปใช้ในแต่ละโรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis)

ผลการวิจัย(Result)

1. การคัดเลือกโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายจากโรงเรียนสังกัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดราชบุรี และจังหวัดนครปฐมมีจำนวนทั้งหมด 34โรงเรียนรวมผู้บริหารและครูผู้สอนทั้งหมด 352 คน

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลโรงเรียนเป้าหมาย

ที่	โรงเรียน	สังกัด	จำนวนครู	ขนาดโรงเรียน
1	โรงเรียนวัดท่าหนบ	ราชบุรีเขต 2	6	เล็ก
2	โรงเรียนวัดโพธิ์รัตนาราม	ราชบุรีเขต 2	16	กลาง
3	โรงเรียนวัดมาบแค	ราชบุรีเขต 2	10	กลาง
4	โรงเรียนวัดหุบกระดึง	ราชบุรีเขต 2	28	กลาง
5	โรงเรียนวัดเวฬุวนาราม	ราชบุรีเขต 2	8	กลาง
6	โรงเรียนวัดใหม่ราษฎร์บำรุงเจริญธรรม	ราชบุรีเขต 1	16	กลาง
7	โรงเรียนบ้านหนองปรือ	ราชบุรีเขต 1	7	เล็ก
8	โรงเรียนบ้านเขาถ้ำ	ราชบุรีเขต 1	10	กลาง
9	โรงเรียนน้ำตกห้วยสวนพลู	ราชบุรีเขต 1	9	เล็ก
10	โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 64 (บ้านหนองเกตุ)	ราชบุรีเขต 1	15	กลาง
11	โรงเรียนบ้านป้อตะคร้อ	ราชบุรีเขต 1	3	เล็ก
12	โรงเรียนบ้านสระน้ำส้ม	นครปฐมเขต1	10	กลาง
13	โรงเรียนวัดสระพัง	นครปฐมเขต1	9	เล็ก
14	โรงเรียนบ้านห้วยด้วน	นครปฐมเขต1	10	เล็ก
15	โรงเรียนวัดแหลมมะเกลือ	นครปฐมเขต1	8	เล็ก
16	โรงเรียนบ้านนาสร้าง	นครปฐมเขต1	9	เล็ก
17	โรงเรียนวัดหนองศาลา	นครปฐมเขต1	28	กลาง
18	โรงเรียนวัดทุ่งกระพังโหม	นครปฐมเขต1	7	เล็ก
19	โรงเรียนบ้านห้วยรางเกตุ	นครปฐมเขต1	12	กลาง
20	โรงเรียนวัดหนองกระพี	นครปฐมเขต1	8	เล็ก
21	โรงเรียนบ้านหนองกร่าง	นครปฐมเขต1	10	เล็ก
22	โรงเรียนวัดทุ่งผักกูด	นครปฐมเขต1	7	เล็ก
23	โรงเรียนบ้านสามัคคี	นครปฐมเขต1	13	เล็ก
24	โรงเรียนวัดโพธิ์งาม	นครปฐมเขต1	9	เล็ก
25	โรงเรียนวัดลาดหญ้าไทร	นครปฐมเขต1	13	กลาง

ที่	โรงเรียน	สังกัด	จำนวนครู	ขนาดโรงเรียน
26	โรงเรียนวัดรางปลาหมอ	นครปฐมเขต1	8	เล็ก
27	โรงเรียนวัดทุ่งพิชัย	นครปฐมเขต1	9	กลาง
28	โรงเรียนวัดบ้านหนองขาม	นครปฐมเขต1	10	เล็ก
29	โรงเรียนวัดลำลูกบัว	นครปฐมเขต1	6	เล็ก
30	โรงเรียนบ้านหนองหิน	นครปฐมเขต1	6	เล็ก
31	โรงเรียนบ้านใหม่	นครปฐมเขต1	7	เล็ก
32	โรงเรียนบ้านทุ่งน้อย	นครปฐมเขต1	9	เล็ก
33	โรงเรียนวัดดอนโพธิ์ทอง	สุพรรณบุรีเขต1	16	กลาง
34	โรงเรียนบ้านอ่างหิน	นครปฐมเขต1	7	เล็ก
รวม			352	

2. โรงเรียนกลุ่มเป้าหมายที่สมัครเข้าร่วมโครงการเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการตามลำดับขั้นตอนประกอบด้วย

2.1 ผู้บริหารและครูผู้สอนเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ จิตศึกษาพัฒนาปัญญาภายใน และชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC)

2.2 ผู้บริหารและครูผู้สอนเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการจิตศึกษา การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ PBL ณ โรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2.3 ผู้บริหารและครูผู้สอนศึกษาดูงานโรงเรียนสังกัด สพฐ. ที่ใช้นวัตกรรม จิตศึกษา และการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการPBL

2.4 ผู้บริหารและครูผู้สอนเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ การออกแบบการเรียนรู้แบบบูรณาการ (PBL)

2.5 ผู้บริหารและครูผู้สอนแต่ละโรงเรียนจัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (PLC) เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมจิตศึกษา และการออกแบบการเรียนรู้แบบบูรณาการ(PBL)

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลของการนำเครื่องมือนวัตกรรมที่มาใช้ในการอบรมเชิงปฏิบัติการของโรงเรียน
กลุ่มเป้าหมาย

ที่	โรงเรียน	เครื่องมือ		
		จิตศึกษา	PBL	PLC
1	โรงเรียนวัดท่าหนบ	✓	-	✓
2	โรงเรียนวัดโพธิ์รัตนาราม	✓	✓	✓
3	โรงเรียนวัดมาบแค	✓	✓	✓
4	โรงเรียนวัดหุบกระเทียม	✓	✓	✓
5	โรงเรียนวัดเวฬุวนาราม	✓	-	✓
6	โรงเรียนวัดใหม่ราษฎร์บำรุงเจริญธรรม	✓	-	-
7	โรงเรียนบ้านหนองปรือ	✓	✓	✓
8	โรงเรียนบ้านเขาถ้ำ	✓	✓	✓
9	โรงเรียนน้ำตกห้วยสวนพลู	✓	✓	✓
10	โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 64 (บ้านหนองเกตุ)	✓	✓	✓
11	โรงเรียนบ้านบ่อตะคร้อ	✓	✓	✓
12	โรงเรียนบ้านสระน้ำส้ม	✓	✓	✓
13	โรงเรียนวัดสระพัง	✓	✓	✓
14	โรงเรียนบ้านห้วยด้วน	✓	✓	✓
15	โรงเรียนวัดแหลมมะเกลือ	✓	✓	✓
16	โรงเรียนบ้านนาสร้าง	✓	✓	✓
17	โรงเรียนวัดหนองศาลา	✓	✓	✓
18	โรงเรียนวัดทุ่งกระพังโหม	✓	✓	✓
19	โรงเรียนบ้านห้วยรางเกตุ	✓	✓	✓
20	โรงเรียนวัดหนองกระพี	✓	✓	✓
21	โรงเรียนบ้านหนองกร่าง	✓	✓	✓
22	โรงเรียนวัดทุ่งผักกูด	✓	✓	✓
23	โรงเรียนบ้านสามัคคี	✓	✓	✓
24	โรงเรียนวัดโพธิ์งาม	✓	✓	✓
25	โรงเรียนวัดลาดหญ้าไทร	✓	✓	✓
26	โรงเรียนวัดรางปลาหมอ	✓	✓	✓
27	โรงเรียนวัดทุ่งพิชัย	✓	✓	✓
28	โรงเรียนวัดบ้านหนองขาม	✓	✓	✓
29	โรงเรียนวัดลำลูกบัว	✓	✓	✓
30	โรงเรียนบ้านหนองหิน	✓	✓	✓
31	โรงเรียนบ้านใหม่	✓	✓	✓

ที่	โรงเรียน	เครื่องมือ		
		จิตศึกษา	PBL	PLC
32	โรงเรียนบ้านทุ่งน้อย	✓	✓	✓
33	โรงเรียนวัดดอนโพธิ์ทอง	✓	✓	✓
34	โรงเรียนบ้านอ่างหิน	✓	✓	✓
รวม		34	31	33

3. ผู้บริหารและครูผู้สอนแต่ละโรงเรียนเข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (PLC) และอภิปรายอย่างสร้างสรรค์ (Creative Discussion) แบ่งกลุ่มของข้อมูลประกอบด้วย

3.1 สภาพทั่วไปที่เกิดขึ้นหลังจากหลังจากโรงเรียนได้นำเครื่องมือนวัตกรรมไปใช้ในโรงเรียน จำแนกตามผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย

3.1.1 ข้อมูลผู้บริหาร จากผลการอภิปรายอย่างสร้างสรรค์ (Creative Discussion) พบว่าผู้บริหารมีการยอมรับฟังความคิดเห็นและมีการปรับตัวมากขึ้น มีความคิดริเริ่มในการคิดหาวิธีการต่างๆ เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาเชิงบริหาร มีความกระตือรือร้นในการศึกษา ค้นหาคำความรู้ และสิ่งใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมอ ครูผู้สอนมีเวลาพูดคุยอย่างเป็นกัลยาณมิตรมากขึ้นและมีความเชื่อมั่น ไว้วางใจในการพูดคุยปรึกษาหารือมีการค้นพบความสามารถและความเป็นตัวตนของนักเรียนมากขึ้นมีการนำและประยุกต์ใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้และแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีสมาธิมากขึ้น มีความคิดสร้างสรรค์ กล้าคิดกล้าแสดงออก มีการคิดนอกกรอบและสามารถสร้างองค์ความรู้ มีมารยาทและเหตุผลมากขึ้น รู้เป้าหมายในชีวิตและมีความสุขในการเรียนรู้

3.1.2 ข้อมูลครูผู้สอน จากผลการอภิปรายอย่างสร้างสรรค์ (Creative Discussion) พบว่าผู้บริหารเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้มากขึ้น เช่นการจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์รับฟังความคิดเห็นของครูผู้สอน ครูผู้สอนมีความกระตือรือร้นมีทักษะในการทำงาน แก้ปัญหาของนักเรียนนักเรียนมีสมาธิ และสงบนิ่งขึ้น รู้จักตนเอง เวลา หน้าที่ กล้าพูดกล้าแสดงออก มีความรอบคอบ และมีความกระตือรือร้น เป็นผู้ที่มีเหตุผลมีพฤติกรรมและมีผลการเรียนที่ดีขึ้น ผู้ปกครองมีส่วนร่วมร่วมกับโรงเรียนมากขึ้น ทำให้ลดความขัดแย้งระหว่างผู้ปกครองและครูผู้สอน

3.2 ความต้องการหลังจากหลังจากโรงเรียนได้นำเครื่องมือนวัตกรรมไปใช้ในโรงเรียนจำแนกตามผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย

3.2.1 ข้อมูลผู้บริหาร จากผลการอภิปรายอย่างสร้างสรรค์ (Creative Discussion) พบว่าต้องการให้ครูผู้สอนใหม่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับจิตศึกษา การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning PBL) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional Learning Community PLC) และการวัดประเมินผล ให้มีการศึกษาดูงานจากโรงเรียนต้นแบบ รวมถึงสร้างเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่สนับสนุนการใช้สื่อและนวัตกรรมให้มากขึ้นมีการจัดทำคู่มือในการดำเนินการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษา และมหาวิทยาลัยมีการขับเคลื่อนและดำเนินการแบบ PDCA รวมถึงจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการ

3.2.2 ข้อมูลครูผู้สอน จากผลการอภิปรายอย่างสร้างสรรค์ (Creative Discussion) พบว่าครูผู้สอนต้องการโครงการพัฒนาเพื่อเพิ่มทักษะและศักยภาพเกี่ยวกับเกี่ยวกับจิตศึกษา การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning PBL) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ

(Professional Learning Community PLC) โดยจัดทำรูปแบบของ Logbook การผลิตสื่อและนวัตกรรมใหม่ ต้องการให้นักศึกษาคูได้เข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกประสบการณ์เพื่อสร้างความพร้อมในอนาคต

3.3 แนวทางในการพัฒนาโรงเรียนสุขภาวะจำแนกตามผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย

3.3.1 ข้อมูลผู้บริหาร จากผลการอภิปรายอย่างสร้างสรรค์ (Creative Discussion) พบว่า จะต้องมีการพัฒนาผู้บริหาร และครูผู้สอน ศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ ใช้ศาสตร์พระราชามาเป็นแนวทางในการ ดำเนินการ ให้มีการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกองค์กร รวมถึงความร่วมมือกับชุมชน มีการเสริมแรงทางบวกและสร้างขวัญกำลังใจ สนับสนุนงบประมาณ นำเทคโนโลยีมาช่วยในการสร้างชุมชนแห่ง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้มีการกำกับติดตาม และสะท้อนความคิดจากการดำเนินการ

3.3.2 ข้อมูลครูผู้สอน จากผลการอภิปรายอย่างสร้างสรรค์ (Creative Discussion) พบว่า จะต้องมีการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอน และมีกระบวนการกำกับติดตามที่เป็นการเสริมแรงและสร้างขวัญกำลังใจ ให้กับครูผู้สอน

สรุปและอภิปรายผล (Conclusion and Discussion)

1. จากการศึกษาความต้องการในการพัฒนาโรงเรียนสุขภาวะ โดยใช้เครื่องมือนวัตกรรม ประกอบด้วย จิตศึกษา การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning PBL) และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional Learning Community PLC) พบว่า ความต้องการในการ พัฒนาโรงเรียนสุขภาวะประกอบด้วย 1) ด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือนวัตกรรม 2) ด้านการสร้าง เครือข่ายในการทำงาน ระหว่างโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษา และมหาวิทยาลัย 3) ด้านงบประมาณ 4) ด้านสื่อ การสอนและคู่มือและ 5) ด้านการดำเนินการอย่างเป็นระบบตามรูปแบบ PDCA ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนมี ความต้องการในการที่จะพัฒนาตนเองในสิ่งที่ตนเองอยากเรียนรู้หรือเป็นเครื่องมือที่ต้องใช้ในการดำเนินงาน หรือทำงาน ซึ่งในส่วนของผู้บริหารเห็นว่าการได้รับประสบการณ์ตรง เช่น การศึกษาดูงานจากโรงเรียนที่เป็น ต้นแบบถือว่าสำคัญสอดคล้องกับ Tapkhwat(2014:pp.5-6) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 1 พบว่า ชุมชนควรระพุดิตนเป็นแบบอย่างที่ดียกย่องเชิดชูเกียรติกัน สนับสนุนส่งเสริมการ เป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ทำงานเป็นทีม 2) ผู้บริหารต้องการสร้างเครือข่ายในการทำงานทุกภาคส่วน ระหว่าง โรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษา และมหาวิทยาลัย ส่วนครูผู้สอนต้องการให้นักศึกษาสาขาวิชาชีพครูได้มีส่วนร่วม เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของJubbung(2012:p.65) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ควรส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ของนักเรียน และมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ครอบคลุมครบทุกด้าน 3) ผู้บริหารต้องการ งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการขับเคลื่อน สอดคล้องกับBoonyamane(2003)ที่พบว่าบทบาทในอุดมคติของ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงบประมาณ ประกอบด้วย 5 บทบาทที่สำคัญ ได้แก่ บทบาทการ จัดทำคำของบประมาณ บทบาทการขออนุมัติใช้งบประมาณบทบาทการบริหารการใช้งบประมาณ บทบาทการ ควบคุมงบประมาณ และบทบาทการประเมินผลการใช้งบประมาณ และรายงาน ส่วนภาระงานด้านงบประมาณที่ เกี่ยวกับการส่งเสริมการระดมทุนการศึกษาและทุนเพื่อพัฒนาสถานศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการ ทรัพยากรการควบคุมดูแลบำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากรทาง การศึกษา และการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน เป็นภาระงานที่ช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณของ

โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กซึ่งสอดคล้องกับผลการติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3 และผลจากการศึกษาสภาพปัญหาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) สื่อการสอนและคู่มือสอดคล้องกับJubbung(2012:p.65) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่าควรส่งเสริมให้ครู มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน การสร้างสื่อและคู่มือจึงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานอย่างมีเป้าหมายและเป็นไปตามจุดประสงค์ที่ได้กำหนดไว้เบื้องต้นอีกทั้งเป็นการตรวจสอบการดำเนินงานว่าเป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้หรือไม่เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาต่อไป5) การดำเนินการอย่างมีระบบโดยใช้รูปแบบ PDCA สอดคล้องกับTunwasu(2014:Abstract) ได้ศึกษากระบวนการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยการจัดการคุณภาพ พบว่า มีกระบวนการวางแผนงานวิชาการ กระบวนการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการส่งเสริมและพัฒนาสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ กระบวนการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ กระบวนการวัดและประเมินผล และการเทียบผลการเรียนและกระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และกระบวนการพัฒนาคุณภาพงานบริหารงานวิชาการ (กระบวนการสนับสนุน) 4 กระบวนการ ได้แก่ กระบวนการนิเทศการศึกษา กระบวนการแนะแนวนักเรียน กระบวนการพัฒนาระบบประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และกระบวนการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการกับชุมชนและองค์กรภายนอก ซึ่งในแต่ละกระบวนการคุณภาพมีขั้นตอนการปฏิบัติที่ครอบคลุม PDCA มีดัชนีคุณภาพ และกิจกรรมปฏิบัติงานที่ควบคุมเพื่อการบรรลุผลตามดัชนีวัดคุณภาพทุกขั้นตอน

2. จากการศึกษาศึกษาแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนสุขภาวะพบว่าแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนสุขภาวะ ประกอบด้วย 1) สนับสนุนงบประมาณและวางแผนดำเนินการ 2) สร้างความรู้และความเข้าใจ 3) สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ 4) นำเทคโนโลยีมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ 5) กำกับติดตาม 6) เสริมแรงและสร้างขวัญกำลังใจและ 7) สะท้อนความคิด จากลำดับของแนวทางดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเป็นการแนวทางที่ผสมผสานการออกแบบของการเข้าถึงระบบ (System Approach) ที่ประกอบด้วย บังคับนำเข้า กระบวนการ บังคับส่งออก และผลย้อนกลับ และเป็นแนวทางเดียวกันกับเดมมิ่งโมเดลที่ได้ให้แนวทางขั้นตอน PDCA ประกอบด้วย Plan Do Check Act จึงเป็นแนวทางที่สามารถนำมาพัฒนาโรงเรียนสุขภาวะได้ ซึ่งสอดคล้องกับMueatotton(2016) ที่ได้ศึกษาการบริหารคุณภาพการศึกษาโดยใช้การบริหารคุณภาพของเดมมิ่ง (Deming Cycle:PDCA) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ในจังหวัดเลยเพื่อให้การบริหารคุณภาพการศึกษาโดยใช้การบริหารคุณภาพของเดมมิ่ง (Deming Cycle:PDCA) มีประสิทธิภาพ และดำเนินชีวิตอย่างมีศักยภาพในฐานะเป็นพลโลก และได้รับการพัฒนาให้เป็นมืออาชีพ มาตรฐานสากล ภายใต้การบริหารจัดการด้วยคุณภาพในระดับสากล ประกอบด้วยการพัฒนา 5 ด้าน คือ 1) การวางแผน 2) การดำเนินงาน 3) การตรวจสอบ และ4)การปรับปรุง โดยการพัฒนาเป็นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05อีกทั้งยังสอดคล้องกับ Roger(2003) ได้กล่าวถึงรูปแบบการเผยแพร่นวัตกรรม ประกอบด้วย ขั้นการให้ความรู้ ขั้นการชักจูง ขั้นการตัดสินใจ ขั้นการใช้ และขั้นการยืนยัน 5.มีกระบวนการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ Mahavicha (2014:Abstract) ได้ศึกษาเรื่องกระบวนการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมลสังกัดกรุงเทพมหานคร. พบว่า 1. กระบวนการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมลสังกัดกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้

ด้านการจัดลำดับความสำคัญของงานด้านการอำนวยการด้านการประสานงานด้านการประเมินสภาพการทำงานด้านการออกแบบวิธีการทำงานและด้านการจัดสรรทรัพยากร 2. แนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมลสังกัดกรุงเทพมหานครคือ 1. ควรมีการเปรียบเทียบพฤติกรรมต่างๆ จากการทำงานโดยมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินและเปรียบเทียบพฤติกรรมต่างๆ จากการทำงานร่วมกันอย่างเหมาะสม 2. ควรมีการจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกในการนิเทศการงานตามความสำคัญและสิ่งที่เป็นเรื่องเร่งด่วน 3. ควรมีการหาทฤษฎีความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับการนิเทศมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน 4. ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ควรเลือกวิธีการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่จากการสำรวจความต้องการจากสมาชิกเพื่อวางแผนการจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสม 5. ควรให้ความรู้แนวทางวิธีการในการนิเทศอย่างหลากหลายเหมาะสมกับรายวิชา

ข้อเสนอแนะ (Recommendation)

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรการนำรูปแบบการจัดกิจกรรมจิตศึกษา และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional Learning Community PLC) ไปพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนา รูปแบบการออกแบบระบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning PBL)

2. ควรมีการศึกษาการพัฒนา รูปแบบการใช้นวัตกรรมกิจกรรมจิตศึกษา การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพในระดับบริหาร

เอกสารอ้างอิง (References)

- Boonyamane, T. (2003). *Idea roles, received roles and actual role of fundamental education school administrators* (Doctoral thesis, Naresuan University).
- Chaiyabang, W. (2011). *Psychology with Internal intelligence*. Buriram: Nokkala
- Department of Education, Ministry of Education. (2001). *Classroom Research Methodology for Learning Development: Most Role Learners Teacher Role and Classroom Research*. Bangkok: Department of Education.
- Erawan, P. (n.d.). *Self Assessment for Healthy school*. Retrieved on 10 October 2016, from <http://www.ires.or.th/?p=409>
- EverRett, M. R. (2003). *Diffusion of innovations*. USA: Simon & Schuster.
- Jubbung, J. (2012). *Developing model for efficiency in education following a strategy to develop the small size school by participatory action research under the Office of the Basic Education Commission* (Doctoral thesis, Burapha University).
- Mahawicha, P. (2014). *The supervision process of the administrator of*

Watsrinuanthammawimonschool under the Bangkok metropolitan administration (Master's thesis, Silpakorn University).

- Mueatotton, B., Vipahasana, V., & Junkumuang, Y. (2016). Management of the Quality Management of Deming (Deming Cycle: PDCA) under the Jurisdiction of Secondary Education in 19 Districts in the Province. *The National and International Graduate Research Conference 2016* (pp.1255-1265). Khon Kaen, Thailand: Khon Kaen University. (in Thai)
- Teachers and Basic Education Personnel Development Bureau. (2017). *PLC Training Handbook*. Bangkok: Teachers and Basic Education Personnel Development Bureau.
- Office of the National Education Commission. (2002). *National Education Act B.E.2542 (1999) and Amendments (Second National Education Act .B.E. 2545 (2002)*. Bangkok: Prikwhan.
- Tapkha, N. (2014). *Participation of Schools Parents Andcommunityenhancing for Students' Quality in Schools Under The Office of KhonKaen Primary Educational Service Area 1* (Master's thesis, Khon Kaen University).
- Tunwasu, S. (2014). *Development of the academic management process of basic education institutions by quality management*. Bangkok: Suan Sunandha Rajabhat University, Research and Development Institute.
- Wongpiromsarn, Y. (2014). *Mindfulness in Organization: MIO*. Nonthaburi: Beyond publishing.